

Bölüm 8

OSMANLI DEVLETİNDE VE TÜRKİYE'DE SİYASET BİLİMİ İLE KAMU YÖNETİMİ LİSANS DÜZEYİNDE EĞİTİMİNİN TARİHSEL GELİŞİM ALANYAZINI: 1859-1979 DÖNEMİ¹

Saynur ÇİÇEK²

Hüseyin ÖZGÜR³

Giriş

Bilimsel gelişmeleri değerlendirme yöntemlerinde, tarihsel birikimin analizine başvurulması ilgili alandaki değişimin tanımlanmasına katkı vermektedir. Bilgin'e (1986) göre, bir ülkedeki bilimin genel görünümünü ancak o ülkedeki ilgili bilim dalında yapılan yayınlar, araştırma ve incelemelerle değerlendirmek mümkündür. Nuri Bilgin'in yaptığı bir bilimin panoramasının ancak alandaki bilim insanlarının o alanda ürettikleri bilimsel çalışmalar ve eserlerle çizilebileceğine dair tespitleri bu çalışmanın çerçevesinin belirlenmesine fayda sağlamaktadır. Bu nedenle disiplinlerin tarihsel köken ve gelişmelerine odaklanan araştırmalar kadar bu alanların eğitim-öğretimlerinin de benzer şekilde incelenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Türkiye'de 1950'li yıllardan itibaren Siyaset Bilimi ile Kamu Yönetimi alanlarındaki çağdaş gelişmeler akademisyenlerin ve araştırmacıların ilgisinde gelişim göstermiş ve yükseköğretimde bu bilim dallarına ait değişimlerle karşılık bulmuştur. Bu konuda dönemin akademisyenleri ve araştırmacıları Hukuk, Siyasi İlimler ve Amme İdaresindeki liberal Batı Demokrasindeki gelişmeleri sentezleyerek ve sorgulayarak yükseköğretimde bu alanların nasıl gelişmesi gerektiği üzerine görüş ve önerileriyle ilgili bilim kollarının eğitim-öğretiminin düzenlenmesinde önemli roller üstlenmişlerdir. Yavuz Abadan (1959) Ankara Üniversitesi SBF ile Hukuk Fakültesindeki eğitim-öğretimde Hukuk ve Siyasi İlimlerinin yerini ve önemini ele almakta, bu alanların içerikleri ve yöntemlerinin iyileştirilmesi için yerine getiril-

¹ Bu eserde Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde 2020 yılında Prof. Dr. Hüseyin Özgür danışmanlığında Saynur Çiçek tarafından tamamlanan "Türkiye'de Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Eğitim-Öğretimi: Alanyazınsal Gelişim ve Eğilimler" başlıklı doktora tezindeki bilgilerden genişçe yararlanılmıştır.

² Öğr. Gör. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Buldan MYO, Denizli, Türkiye. scicek@pau.edu.tr,

³ Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Denizli, Türkiye. hozgur@pau.edu.tr

KAYNAKLAR

- Abadan, Nermin (1956). Amme İdaresinde Son Gelişmeler. *Ankara Üniversitesi, SBF Dergisi*, 11 (3), s. 402-422.
- Abadan, Nermin ve Sarıbay, Ali Yaşar (1986). Siyaset Sosyolojisi: Geçmişi, Kapsamı, Türkiye'deki Gelişim Çizgisi ve İlgi Alanlarına Bir Bakış, Sevgi Atauz (Derleyen), *Türkiye'de Sosyal Bilim Araştırmalarının Gelişimi* içinde (s. 61-95). Ankara: Türk Sosyal Bilimler Derneği.
- Abadan, Yavuz (1959). Yüksek Öğretimde Hukuk ve Siyasi İlimlerin Değeri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 14 (4), s. 50-57.
- Abadan, Yavuz (1965). Amme Hukukunun Konusu ve Öğretim Metodu. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 20 (2), s. 399-417.
- Aktaş Ymanoğlu, Melike; Gençtürk Hızal, G. Senem & Özdemir, B. Pınar (2013). *Türkiye'de Halkla İlişkiler Tarihi: Kurumsallaşma Yılları, 1960-1980*. Ankara: De Ki.
- Aykaç, Burhan (1995). Türkiye'de Kamu Yönetimi Öğretiminin Gelişimi. *Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Cilt II*, (s. 271-279). Ankara: TODAİE.
- Balta, Tahsin Bekir (1958). İdare İlmi Sahasındaki İncelemeler. Burhan Aykaç, Şenol Durgun & Hüseyin Yayman (Derleyenler), *Türkiye'de Kamu Yönetimi* içinde (s. 35-44). Ankara: Yargı Yayınları.
- Balta, Tahsin Bekir (1967). Türkiye'de İdare Hukuku ve İdare Bilimi. Turgut Tan (Çeviren), *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 22 (4), s. 261-266.
- Baskıcı, M. Murat (2009a). Mülkiye Tarihinden Bir Yaprak: Tevzi-i Mükafat Cetvelleri. *Mülkiye Dergisi*, 33 (265), s. 219-240.
- Baskıcı, M. Murat (2009b). "Mekteb-i Mülkiye'den Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne 150 Yılın Kronolojisi", *Mülkiye Dergisi*, 33 (265), s. 249-276.
- Başgil, A. Fuat (1951). İdare İlimleri Beynelminel Enstitüsü 1951 Nis-Monako Kongresinin 31 Mayıs Kapanış Toplantısında Yapılan Konuşma. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 17 (3-4), s. 530-534.
- Bilgin, Nuri (1986). Türkiye'de Yapılan Psikoloji Araştırmaları Üzerine Bir İnceleme. Sevgi Atauz (Derleyen), *Türkiye'de Sosyal Bilim Araştırmalarının Gelişimi* içinde (s. 41-51). Ankara: Türk Sosyal Bilimler Derneği.
- Brügel, Silke (1991). *Ernst Reuter'in Türkiye'deki Yaşamı ve Katkıları*. Ankara: Friedrich Ebert Vakfı (FEV), Ekonomi ve Toplum Serisi.
- Cevad, Mahmud (2002). *Maarif-i Umumiye Nezareti Tarihçe-i Teşkilat ve İcraatı*. Mustafa Ergün, Tayyip Duman, Sebahattin Arıbaş & H. Hüseyin Dilaver (Yayına Hazırlayanlar). İstanbul: Milli Eğitim.
- Cihan, Ahmet (2011). XIX. Yüzyıl Osmanlı Türkiye'sinde İdare Hukuku Eğitimi ve Türk İdare Hukukçuları. *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, 12 (1-3), s. 107-134.
- Çankaya, Mücellidoğlu Ali (1968-1971). *Yeni Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler*. 8 Ciltlik Takım. Ankara: Mars Matbaası.
- Çiçek, Saynur (2020). *Türkiye'de Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Eğitim-Öğretimi: Alanyazınsal Gelişim ve Eğilimler*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Denizli.
- Demirci, H. Aliyar (2015). Enderundan Mülkiye'ye Osmanlı İmparatorluğunda Mülki İdarecinin Eğitimi. Murat Okcu, Bekir Parlak & Elvettin Akman (Editörler), *Kamu Yönetimi Eğitimi: Geçmişten Geleceğe Küresel ve Ulusal Perspektifler* içinde (s. 77-112). Bursa: Ekin.
- Demirelli, Levent ve Aydın, Recep (2018). Türkiye'deki Kamu Yönetimi Disiplininde Marksist Geleceğin Kurucusu: Kurthan Fişek. *Amme İdaresi Dergisi*, 51 (4), s. 51-88.

- Dikmen, Ahmet Alpay (2018). Sunuş. Veysel Erat, Cengiz Ekiz & İbrahim Arap (Derleyenler), *Quo Vadis: Kamu Yönetimi* içinde (s. 11-15). Ankara: Nika Yayınevi.
- Duran, Lütfi (1967). Hukuk Fakülteleri Programlarında Yer Alan İdare Hukuku ve İdarecilik ile İlgili Dersler Hakkında Rapor. *Kamu Personelinin Eğitimi Konferansı: Raporlar ve Tartışmalar*, (s. 89-102). 30 Mayıs - 2 Haziran 1966, Ankara: Ankara Üniversitesi SBF.
- Erozan, Boğaç, & Turan, İlter (2004). The Development of Political Science in Turkey. *PS: Political Science and Politics*, 37 (2) April, p. 359-363.
- Fındıkoğlu, Ziyaeddin Fahri (1946). *Türkiye'de İktisat Tedrisatı Tarihçesi ve İktisat Fakültesi Teşkilâtı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi adına İsmail Akgün Matbaası.
- Fırat, Erdal (2018). *How Political Science is Currently Taught: From a Turkish Perspective*. Available, SSRN 3509423'te mevcuttur
- Gürsoy, Bedri (1955). Siyasal Bilgiler Fakültesinin 98. Kuruluş Yıldönümü Dolayısıyla Dekan Prof. Bedri Gürsoy'un Nutku. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 10 (1), s. I-VIII.
- Kapani, Münici (2001). *Politika Bilimine Giriş (12. Basım)*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Kaya, Yahya Kemal (1995). Türkiye'de Kamu Yönetimi Öğretimi. *Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Cilt II*, (s. 249-269). Ankara: TODAİE.
- Keleş, Ruşen (2010). Yönetişim Kavramına Eleştirel Bir Yaklaşım. M. Akif Çukurçayır, H. Tuğba Eroğlu & Hülya Eşki Uğuz (Editörler), *Yönetişim: Kuram Boyutlar Uygulama* içinde (s. 57-71). Konya: Çizgi.
- Keskin, Nuray Ertürk (2006). Türkiye'de Kamu Yönetimi Disiplininin Köken Sorunu. *Amme İdaresi Dergisi*, 39 (2), s. 1-28.
- Keskin, Nuray Ertürk (2008). Türkiye'de Yönetim Biliminin Gelişimi: 1870-1910. *Amme İdaresi Dergisi*, 41 (4), s. 1-25.
- Keskin, Nuray Ertürk (2010). Yönetim Olgusu Üzerine 1909 Tarihli Bir Makale: Sosyal Bilimler ve Yönetim Bilimi. *Memleket Siyaset Yönetim (MSY)*, 11, s. 181-200.
- Malche, Albert (1939). *İstanbul Üniversitesi Hakkında Rapor*. İstanbul: T.C. Maarif Vekilliği.
- Mardin, Şerif (2015). Şerif Mardin. Yeşim Pekiner (Mülakatı gerçekleştiren), Yılmaz Esmer, Çiğdem Akça, Bahar Ayça Okcuoğlu (Editörler), *Türkiye'de Siyaset Bilimine Yöne Verenler Kuram, Yöntem ve Süreçler* içinde (s. 266-292). İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayın No: 124.
- Meray, Seha L. (1959). Devletler Hukuku Öğretimi ve Çalışmaları Üzerinde Bazı Düşünceler. *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 14 (1) Aralık, s. 41-68.
- Meray, Seha L. (1965). Türkiye'de Özellikle Son Yirmi Yılın Devletler Hukuku Yayınlarına Toplu Bir Bakış. *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XX (4) Aralık, s. 55-99.
- Mıhçıoğlu, Cemal (1967). Cemal Mıhçıoğlu'nun Konuşması. *Kamu Personelinin Eğitimi Konferansı: Raporlar ve Tartışmalar*, 30 Mayıs - 2 Haziran 1966 (s. 135-139). Ankara: Ankara Üniversitesi SBF.
- Mıhçıoğlu, Cemal (1988). *Türkiye'de Çağdaş Kamu Yönetimi Öğretiminin Başlangıç Yılları*. Ankara: Ankara Üniversitesi SBF, No. 568.
- Özdemir, Şennur (2005). Sosyal Bilimlerde Mülkiye Ekolü. *Mülkiye Dergisi*, 29 (247), s. 141-157.
- Sahillioğlu, Halil (1972). İktisat Öğretiminde İktisat Tarihi. Fikret Görün (Derleyen), *Türkiye'de Okutulan İktisat Üzerine* içinde (s. 134-145). Ankara: ODTÜ.
- Savcı, Bahri (1963). Bir Siyasi Eğitimin Unsurları, Prensipleri. *SBFO Dergisi*, XVIII, Sayı 3-4, Eylül-Aralık, s. 61-69.
- Simon, Herbert A., Smithburg, Donald W., Thompson, Victor A. (1980). *Kamu Yönetimi*. Cemal Mıhçıoğlu (Çeviren), Ankara: Ankara Üniversitesi, SBF.

- Tuncay, Mete (2007). Yapmam Gereken İşler Var... Bunun Huzursuzluğunu Duyuyorum. (Mete Tuncay'la Söyleşi), Mehmet Ö. Alkan, Tanıl Bora, Murat Koraltürk (Söyleşiyi Gerçekleřtirenler), Mehmet Ö. Alkan, Tanıl Bora, Murat Koraltürk (Derleyenler), *Mete Tuncay'a Armağan* içinde (s. 31-72). İstanbul: İletişim.
- Turan, İlter (2009). Türkiye'de Siyasal Bilimin Gelişimi: Tarihçe ve Kurumsal Gelişmeler. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 40, s. 13-29.
- Turan, İlter (2015a). ... Son Derece Vasata Doğru Giden Bir Akademik Ortam İçindeyiz. Boğaç Erozan (Söyleşiyi Gerçekleştiren), Pınar Uyan Semerci, Boğaç Erozan, Nihal İncioğlu (Derleyenler), *Siyasetin Bilimi: İlter Turan'a Armağan* içinde (s. 19-52). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Turan, İlter (2015b). İlter Turan. Selma Bardakcı (Mülakatı Yapan), Yılmaz Esmer, Çiğdem Akça & Bahar Ayça Okçuoğlu (Editörler), *Türkiye'de Siyaset Bilimine Yön Verenler: Kuram, Yönetim ve Süreçler* içinde (s. 160-191). İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayın No: 124.
- Unat, İlhan (1965). Siyasi İlimlerle Hukuk Arasındaki Münasebet ve Bir Siyasi İlimler Fakültesinde Hukuk Öğretiminin Mahiyeti, Muhtevası, Metodu. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 20 (3), s. 281-294.
- Ülman, A. Haluk (2006). Türkiye'de Siyasi Tarih Yazıcılığı ve Siyasi Tarihçilerimiz. Gökhan Erdem (Yayına Hazırlayan), *Türkiye'de Siyasi Tarih'in Gelişimi ve Sorunları Sempozyumu (Bildiriler ve Tartışmalar)*, Prof. Dr. Oral Sander Anısına, (s. 23-30). Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayın No: 592.
- Versan, Vakur (1956). Amerika Birleşik Devletlerinde Public Administration - Âmme İdaresi İlminin Doğuşu ve Gelişimi. *Devletler Hususi Hukuku Ordinaryüs Profesör Muammer Raşit Seviğe Armağan* içinde (s. 253-261). İstanbul: İstanbul Üniversitesi.